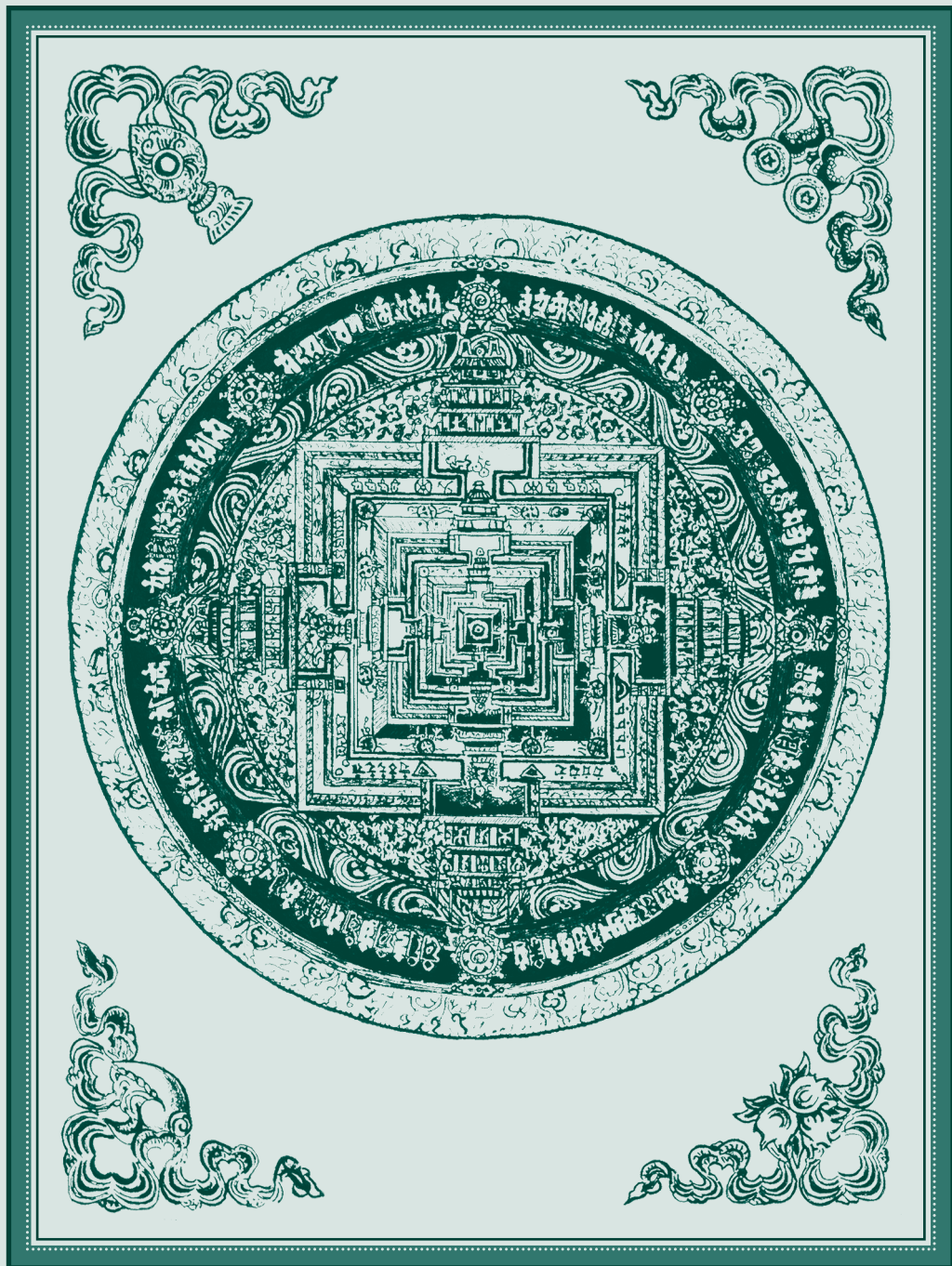

keréknyomok

2012/TAVASZ ORIENTALISZTIKAI ÉS BUDDHOLÓGIAI FOLYÓIRAT

Tartalom

TANULMÁNYOK, FORDÍTÁSOK

VÉGH JÓZSEF

A samatha meditáció
tibeti, elefántos példázata 3

GELLE ZSÓKA

Kolostori tánc Tibetben 27

KUZDER RITA

Lhamo,
a tradicionális tibeti opera 36

BÉRES JUDIT

Amdó népdalainak
átfogó tanulmánya 53

DR. AGÓCS TAMÁS

Szemléletek füzére:
Padmaszambhava tanítása 71

BESZÉLGETÉSEK, INTERJÚK

JAKAB KATALIN

HENDREY TIBOR

Beszélgetés
Khenpo Tenpa Jungdrung
Rinpocsével 84

PROGRAMOK, ESEMÉNYEK

Nemzetközi Buddhista
Nyári Egyetem 2011 91

A Tan Szigete Közösség
bajnai elvonulása 94

A Dalai Láma
hetedik látogatása
Magyarországon 95

KRITIKÁK, RECENZÍÓK

E. J. Michael Witzel:
A világ mitológiáinak eredete 102

Joanna Jurewicz:
Tűz és kogníció
a Rigvédában 102

Richard Gombrich:
Amit a Buddha gondolt 104

Graham Priest:
A gondolkodás határain túl 105

SUMMARIES IN ENGLISH 107

Programok, események

Nemzetközi Buddhista Nyári Egyetem 2011

A Tan Kapuja Buddhista Főiskola idén először rendezte meg Nemzetközi Buddhista Nyári Egyetemét annak a gondolatnak a jegyében, hogy elmélet és gyakorlat terén kiváló előadókat hozzon Magyarországra, akik különböző buddhista irányzatokat képviselnek. Bár idén még kevesebb számban vettek részt rajta külföldről érkezett hallgatók, az előadások mindvégig angol nyelven zajlottak, magyar tolmácsolással.

A nyári egyetem programját július 27-én Tiszteletreméltó Hang Truong (kínai nevén Heng Chang) mester nyitotta meg. Hang Truong az egyik legbefolyásosabb vietnami szerzetes a világszerte létező vietnami közösségekben. Vietnamban született és a háború alatt nevelkedett, az Egyesült Államokban tanult, a kínai hagyományban nyert szerzetesi felszentelést, és a kínai zen hagyományvonal megvilágosodott mestere, Hszüan Hua közvetlen gyámsága alatt részesült Dharma-oktatásban. Azóta több-nemzetiségű közösségekben dolgozik és szolgál Ázsia-, Amerika- és Európa-szerte. A mester holisztikus, integráló felfogásáról közismert, mellyel a buddhizmust igyekszik modernizálni és integrálni a gyorsan változó világba. 2002-ben megalapította az Együttérző Szolgálat Társasága nevű non-profit szervezetet, amely a test, tudat és szellem gyógyításához nyújt segítséget.

2003-ban többedmagával létrehozta a Hana Szellemi Elvonuló-központot a hawaii Mauiin, ahová a világvallások fő vezetőit szeretné összehívni beszélgetésekre, a kultúrák közötti megértés érdekében. A Tiszteletreméltó Ce Hang Truong mester a bódhiszattva eszmények és holisztikus életmód gyakorlatát tanítja. Olyan különböző gyakorlati modulokat illeszt egybe, mint a meditáció, az integrál taicsi, a szolgálat és az öt legfőbb érték (jószág/együttérzés, megbocsátás, öntudatosság, kiegyensúlyozottság és nyitottság).

A nyitó Avatamszaka szútra virágfelajánlás szertartáson az összes vendég aktívan részt vehetett, közösen végezve a leborulásokat, énekelve a mantrákat és a hozzájuk tartozó vizualizációs gyakorlatokat. A mester részletes magyarázatot adott a szertartás minden lépéséhez, ezzel is előkészítve a következő napok tanítását, melynek fő témája az Avatamszaka szútra elmélete és meditációs gyakorlatainak bevezetése volt.

Az Avatamszaka szútra (szanszkritul: Mahāvaiṣṭya Buddhāvataṣṭaka Sūtra, magyarul Virágfüzér szútra) a kelet-ázsiai buddhizmus egyik leghatásosabb mahájána szútrája. Az Avatamszaka egy olyan végtelen világegyetemet ír le, amely egymást kölcsönösen tartalmazó világok sokaságából áll. A műben szereplő látomás szolgált a kínai buddhizmus hua-jen iskolájának alapjául, amely a dolgok kölcsönös áthatásának filozófiáján alapszik. A szútra, a mahájána egyik leghosszabb szentirata, negyven fejezetből áll. Ezek különböző témákat tárgyalnak, de az egész szútrán átível a dolgok (dharmák) kölcsönös függése, valamint a teljes megvilágosodáshoz, a buddhasághoz vezető ösvény tanítása.

A két nap voltaképpen arra adott lehetőséget, hogy a hallgatóság megismerje a szútra szerkezetét, valamint pszichológiai módszereit. Érdekes volt megtudni például, hogy az Avatamszaka tanításai szerint a buddhaság nem egy végállomás, hanem egy örök ösvény; a hangsúly magán a járásán van, de csak akkor képes haladni a gyakorló, ha a környezetét is emeli. Ez talán az egyetlen olyan szútra, mely társadalmi szempontból is foglalkozik az evolúcióval.

A mester délelőtt az elméletéről tanított, délután pedig a meditációs módszerekről. A tanítás végén a résztvevők a Csang mester által elindított Integrál Taichi néhány mozgásgyakorlatába kóstolhattak bele, melyből mindenki számára világossá válhatott, hogy a tudat csak akkor képes a meditációra, ha az egyén energiarendszere rendezett, ezt pedig a testi gyakorlatok révén lehet elérni. Az Integral Tai Chi (ITC) olyan rendszer, amely hozzásegít a jin és jang, a jó és rossz, a helyes és helytelen kettősségeinek felülmúlásához. Az ITC nem csak harcművészet, hanem az élet számos területét ötvöző módszer, amely a testedzés tízfajta módját, az egészséges étkezés szabályait és az ok-okozati törvényszerűségeket figyelembe vevő életmódot is magában foglalja. Mindezek a módszerek energiánk fejlesztését és kiterjesztését szolgálják, melynek végső célja a megvilágosodás szellemének fenntartása és táplálása.

Nyári egyetemünk második vendégelőadója, David R. Loy amerikai buddhista filozófus, önmagunk és a világ átalakításáról tartott szemináriumot július 29–31. között.

David Loy írásai általában a buddhizmus és a modernitás közötti összefüggésről szólnak. 1971 óta folytat zen gyakorlatot, a Szanbó Kjódon japán zen buddhista tradíció felhatalmazott tanítója. Könyvei: *Nem-kettőség: összehasonlító filozófiai tanulmány*; *Hiány és transzcendencia: Az élet és halál problémája a pszichoterápiában*; *A Nyugat története buddhista szemmel: Hiánytörténeti tanulmányok*; *A Nagy Felébredés: Buddhista Társadalomelmélet*; *Pénz, szex, háború, karma: megjegyzések egy buddhista forradalomhoz*; *Tudatosság – kötött és kötetlen: Buddhista esszék*; *A sárkányok és démonok dharmája: Buddhista témák a modern képzeletvilágban* (feleségével, Linda Goodhewal együtt); valamint a legutóbbi: *A világ történetekből áll. A Buddhist Response to the Climate Emergency* (2009) [Buddhista válasz a vészes éghajlatváltozásra] társszerkesztője. David Loy korábban a Szingapúri Nemzeti Egyetemen, valamint a japán Bunkyo Egyetemen oktatott. 2006-tól 2010-ig az etika, vallás és társadalomtudomány professzora volt a Cincinatti-béli Xavier Egyetemen (USA).

A belső és külső világunk párhuzamairól, a lelki és társadalmi problémák közös eredetéről, illetve azok közös megoldási lehetőségeiről szóló budapesti előadásorozata a buddhista pszichológia és társadalomtudomány területeit érintette. Kiindulópontja szerint a szenvedő én hátterében bujkáló hiányérzet, mely szerint „nem vagyunk valóság”, magánéletünkben a pénz, a hírnév és a nemi élvezetek hajszolására ösztönöz minket. A hiány valóságának meg nem értéséből fakadó „három méreg” (a kapzsiság, a rosszindulat és az elvakultság) pedig napjaink modern társadalmában intézményes formákat öltött. David Loy kifejtette, hogy a buddhizmus által tanított személyes átalakulást (felébredést vagy megszabadulást) egyfajta „társadalmi felébredésnek” kell kiegészítenie, mely a globális szenvedés intézményesített okait is megszünteti. Egy ilyen „buddhista forradalom” azonban csak más vallásokkal és társadalmi mozgalmakkal együttműködve, szélesebb társadalmi perspektívában képzelhető el. Az elméleti szemináriumok mellett David Loy a zen buddhista meditáció gyakorlatába is bevezette az érdeklődőket, majd július 31-én este ingyenes, nyilvános előadást tartott Gyógyító ökológia: az ökológiai válság buddhista szemszögből címmel.

A nyári egyetem záróhetén augusztus 1. és 6. között két kurzus zajlott párhuzamosan. Dél-előttönként és este Richard Gombrich professzor tartotta intenzív páli nyelvtanfolyamának óráit, míg délutánonként a hazánkban már többször járt, főiskolánkon is bemutatkozott Dr. Khammai Dhammasami vezetett vipasszaná meditációt.

Richard Francis Gombrich személyében világhírű brit indológust köszönhetünk nyári egyetemünkön, aki a szanszkrit, páli és buddhista tanulmányok tudósa. 1976-tól 2004-ig az Oxfordi Egyetem Boden szanszkrit professzora volt. Jelenleg az Oxford Centre for Buddhist Studies alapító-elnöke. 1994 és 2002 között a Pali Text Society elnöke, 2006 óta pedig a UK Association of Buddhist Studies elnöke. Gombrich professzor a théraváda buddhizmus egyik legjelentősebb 20. századi tanulmányozója, aki mindig is a buddhista és más indiai vallási szövegek és gyakorlatok összehasonlításának fontosságát hangsúlyozta. Legutóbbi kutatásai a buddhizmus eredetére összpontosítanak. A Buddha halálának időpontjáról folytatott tudományos diskurzus legnagyobb hatású résztvevője. Tizennyolc könyvet és száznál is több cikket írt illetve szerkesztett. Nemrégiben megjelent könyvének, *Amit a Buddha gondolt (What the Buddha Thought)*, jelenleg készül a magyar nyelvű fordítása. Gombrich professzor intenzív páli nyelvtanfolyamának nagyon pontos célja volt: az, hogy képessé tegye a hallgatókat páli nyelvű, főleg a Páli Kánonhoz tartozó szövegek önálló tanulmányozására.

Tiszteletreméltó Dr. Khammai Dhammasami thai-burmai (san) származású théraváda buddhista tudós-szerzetes. Az Oxfordi Egyetemen, a Buddhista Tanulmányok Központjában szerzett doktori fokozatot, ahol jelenleg is oktat és kutat. 2009-ben kezdett konzultációs órákat és heti előadásokat tartani. A Londoni Egyetem Keleti és Afrikai Tanulmányok Központjának (SOAS) kutatói munkatársaként páli nyelvet és meditációt oktat. Nagy-Britannián kívül Myanmarban, a jangoni Nemzetközi Théraváda Buddhista Misszionárius Egyetemen van professzori állása, valamint a sri lankai Kelaniya Egyetem Páli és Buddhista Tanulmányok Intézetének is kitüntetett professzora. Indonéziában, Thaiföldön és Indiában is vendégelőadó.

Vipasszaná meditációs kurzusán a Burmában és Thaiföldön élő hagyományvonalak által őrzött meditációt mutatta be, a Szatipatthána-szuttát, az „Éber tudatosságról szóló példabeszédet” állítva a gyakorlat központjába, amely a Páli Kánon egyik fontos, meditációról szóló szútrája. Ebben a gyakorlatban a hangsúly a test, a gondolatok és az érzelmek természete és a közöttük lévő összefüggések megértésére helyeződik. A délutánonkénti foglalkozások előadást, ülőmeditációt, némi olvasást és beszélgetést foglaltak magukban.

A sikerre való tekintettel, és az eredeti célkitűzéseknek megfelelően, a Főiskola hagyományt kívánt teremteni a nyári egyetemmel, amelyre ezentúl minden nyáron sor kerül.

Az előadásokról felvételek is készültek, amelyek megvásárolhatóak lesznek a Főiskolán.

Agócs Tamás – Cser Zoltán – Csörgő Zoltán